

*An Coiste um Fhorbairt
An Coiste um Chearta na mBan agus um Chomhionannas Inscne*

2026/2039(INI)

03.09.2026

DRÉACHT-TUARASCÁIL

ar Phlean Gníomhaíochta IV an Aontais maidir le hInscne – tosaíochtaí maidir le comhionannas inscne agus cearta na mban sa ghníomhaíocht sheachtrach (2026/2039(INI))

An Coiste um Fhorbairt
An Coiste um Chearta na mBan agus um Chomhionannas Inscne

(An nós imeachta comhchoiste - Riail 59 de na Rialacha Nós Imeachta)

Rapóirtéirí: Abir Al-Sahlani, Paulo do Nascimento Cabral

CLÁR

Leathanach

TAIRISCINT I gCOMHAIR RÚN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA	3
RÁITEAS MÍNIÚCHÁIN	9
IARSCRÍBHINN: DEARBHUITHE IONCHUIR	13

TAIRISCINT I gCOMHAIR RÚN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA

maidir le Plean Gníomhaíochta IV an Aontais maidir le hInscne – tosaíochtaí maidir le chomhionannas inscne agus cearta na mban sa ghníomhaíocht sheachtrach

(2026/2039(INI))

Tá Parlaimint na hEorpa,

- ag féachaint d’Airteagail 2, 3 agus 21 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh,
- ag féachaint d’Airteagail 8 agus 208 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh,
- ag féachaint do Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 23 di,
- ag féachaint don teachtaireacht ón gCoimisiún an 5 Márta 2026 dar teideal ‘Straitéis um Chomhionannas Inscne 2026-2030’ ([COM\(2026\)0113](#)),
- ag féachaint do theachttaireacht chomhpháirteach ón gCoimisiún agus ó Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála an 25 Samhain 2020 dar teideal ‘EU Gender Action Plan (GAP) III – An ambitious agenda for gender equality and women’s empowerment in EU external action’ [Plean Gníomhaíochta III AE maidir le hInscne (GAP) – Clár oibre uailmhianach don chomhionannas inscne agus do chumhachtú na mban i ngníomhaíocht sheachtrach an Aontais] (JOIN(2020)0017),
- ag féachaint do theachttaireacht chomhpháirteach ón gCoimisiún agus ó Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála an 20 Samhain 2023 dar teideal ‘Tuarascáil chomhpháirteach mheántearma maidir le cur chun feidhme Phlean Gníomhaíochta an Aontais maidir le hInscne (GAP III)’ (JOIN(2023)0036),
- ag féachaint don ráiteas comhpháirteach an 30 Meitheamh 2017 ón gComhairle agus ó ionadaithe rialtais na mBallstát ag teacht le chéile dóibh i dtionól na Comhairle, ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gCoimisiún dar teideal ‘The New European Consensus on Development – Our world, our dignity, our future’ [An Comhdhearcaidh Eorpach Nua maidir le Forbairt – ‘Ár ndomhan, ár ndínit, ár dtodhchaí’]¹,
- ag féachaint do Rialachán (AE) 2021/947 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 9 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta – An Eoraip Dhomhanda, lena leasaítear agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 466/2014/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) 2017/1601 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (CE, Euratom) Uimh. 480/2009 ón gComhairle²,
- ag féachaint do Rialachán (CE) Uimh. 1257/96 ón gComhairle an 20 Meitheamh 1996

¹ IO L 210, 30.6.2017, lch. 1.

² IO L 209, 14.6.2021, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>.

maidir le cabhair dhaonnúil³,

- ag féachaint don togra ón gCoimisiún an 16 Iúil 2025 le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an Eoraip Dhomhanda ([COM\(2025\)0551](#)),
- ag féachaint do theachtaireacht chomhpháirteach ón gCoimisiún agus ó Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála an 25 Márta 2020 dar teideal ‘EU Action Plan on Human Rights and Democracy 2020-2024’ [Plean Gníomhaíochta 2020-2024 an Aontais maidir le Cearta an Duine agus leis an Daonlathas], ar cuireadh síneadh breise leis go dtí 2027 (JOIN(2020)0005),
- ag féachaint do theachtaireacht chomhpháirteach ón gCoimisiún agus ó Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála an 1 Nollaig 2021 dar teideal ‘The Global Gateway’ ([JOIN\(2021\)0030](#)),
- ag féachaint do theachtaireacht ón gCoimisiún an 13 Bealtaine 2026 dar teideal ‘Athléimneacht na sláinte domhanda a threisiú agus athruithe geopholaitiúla ar bun’ ([COM\(2026\)0197](#)),
- ag féachaint do theachtaireacht chomhpháirteach ón gCoimisiún agus ó Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála an 27 Bealtaine 2026 dar teideal ‘Luachanna a chosaint, athchóiriú a spreagadh, tionchar a imirt: Gníomhaíocht dhaonnúil an Aontais in ord domhanda atá ag athrú’ (JOIN(2026)0025),
- ag féachaint do Phlean Gníomhaíochta 2019-2024 an Aontais maidir le Mná, an tSíocháin agus an tSlándáil (WPS) an 4 Iúil 2019,
- ag féachaint do Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe maidir le Gach Cineál Idirthealaithe in aghaidh na mBan a Dhíothú an 18 Nollaig 1979,
- ag féachaint do Dhearbhú agus Clár Oibre Gníomhaíochta Bhéising ó na Náisiúin Aontaithe an 15 Meán Fómhair 1995 agus do thorthaí a chomhdhálacha athbhreithniúcháin,
- ag féachaint do rún 70/1 ó Chomhthionól Ginearálta na Náisiún Aontaithe an 25 Meán Fómhair 2015 dar teideal ‘An domhan a chlaohlú: Clár oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe’, agus do na 17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe (SFInna) a áirítear ann,
- ag féachaint do Rún 1325 (2000) ó Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe an 31 Deireadh Fómhair 2000 maidir le mná, an tsíocháin agus an tslándáil agus do gach rún gaolmhar ina dhiaidh sin,
- ag féachaint do Choinbhinsiún Chomhairle na hEorpa chun foréigean in aghaidh na mban agus foréigean teaghlaigh a chosc agus a chomhrac (Coinbhinsiún Iostanbúl) an 11 Bealtaine 2011,
- ag féachaint do Riail 55 dá Rialacha Nós Imeachta,
- ag féachaint do chomhphléití an Choiste um Fhorbairt agus an Choiste um Chearta na

³ IO L 163, 2.7.1996, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1257/oj>.

- mBan agus um Chomhionannas Inscne faoi Riail 59 de na Rialacha Nós Imeachta,
- ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Ghnóthaí Eachtracha,
 - ag féachaint don tuarascáil ón gCoiste um Fhorbairt agus ón gCoiste um Chearta na mBan agus um Chomhionannas Inscne (A10-0000/2026),
- A. de bhrí gur ceart bunúsach agus bunluach de chuid an Aontais Eorpaigh é an comhionannas inscne a chumhdaítear sna Conarthaí;
- B. de bhrí go bhfuil dul chun cinn maidir le SFI 5 maidir le Comhionannas Inscne ag dul ar aghaidh ar luas neamhleor; de bhrí gur spreagadh é SDG 5 chun Clár Oibre 2030 a bhaint amach;
- C. de bhrí go bhfuil an baol ann go ndéanfaidh an fhrithfhreagairt dhomhanda i gcoinne chearta na mban agus an chomhionannais inscne, lena n-áirítear maidir le sláinte agus cearta gnéis agus atáirgthe (SRHR) agus cearta LGBTIQ, cúlú ar an dul chun cinn atá déanta agus gur bagairt í ar athléimneacht dhaonlathach agus ar fhorbairt inbhuanaithe, agus go bhfuil ciorruithe ar chistiú agus rochtain teoranta ar sheirbhísí atá bunriachtanach do mhná mar thoradh uirthi;
- D. de bhrí go bhfuil foréigean inscnebhunaithe ar cheann de na sáruithe is forleithne agus is tromchúisí ar chearta an duine ar fud an domhain; de bhrí go bhfuil méadú ag teacht ar fhoréigean gnéasach a bhaineann le coinbhleacht, arb ionann é agus coir chogaidh;
- E. de bhrí go mbíonn ar mhná aghaidh a thabhairt ar idirdhealú trasnach atá bunaithe ar ghnéas, cine, bunadh eitneach nó sóisialta, reiligiún nó creideamh, míchumas, sláinte, cúlra socheacnamaíoch, stádas breithe, aois, aicme, stádas easáitithe agus gnéaschlaonadh;
- F. de bhrí go raibh níos lú ná 6 % den chúnamh oifigiúil forbraíochta (COF) tiomnaithe don chomhionannas inscne in 2024, agus nach raibh ach 0.3 % de tiomnaithe d'eagraíochtaí um chearta na mban; de bhrí gur laghdaigh ciorruithe cabhrach in 2025 cistiú don chomhionannas inscne⁴;
- G. de bhrí gur gníomhaithe daonnúla ríthábhachtacha iad eagraíochtaí atá faoi stiúir na mban, ach go meastar go ndúnfar síos dhá eagraíocht as gach cúig eagraíocht laistigh de bhliain mar gheall ar chiorruithe cistiúcháin;
- H. de bhrí go bhfuil an clár oibre do mhná, don tsíocháin agus don tslándáil i gcroílár bheartas síochána agus slándála an Aontais ach go bhfuil sé teoranta i gcónaí maidir lena chur chun feidhme ar fud an domhain;
- I. de bhrí go bhféadfadh infheistíocht i gcomhionannas inscne USD 13 thrilliún a chur le OTI domhanda faoi 2030⁵;

⁴ Mná na Náisiún Aontaithe, 'Caillean aon mhilliún bean agus cailín ar a laghad rochtain ar thacaíocht chriticiúil de réir mar a dhéanann ciorruithe ar chabhair díchoimeáil ar eagraíochtaí ban a bhíonn i mbun oibre le linn géarchéimeanna daonnúla', an 10 Iúil 2026, <https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2026/07/at-least-one-million-women-and-girls-lose-access-to-critical-support>.

⁵ An Banc Eorpach Infheistíochta, 'EIB Gender equality and women's economic empowerment overview'

- J. de bhrí go bhfuil an comhionannas inscne curtha ar bhonn níos airde ag GAP III mar thosaíocht straitéiseach i ngníomhaíocht sheachtrach an Aontais ach go bhfuil an cur chun feidhme idir réigiúin agus earnálacha míchothrom i gcónaí;
- K. de bhrí gur rannchuidigh GAP III le cosaint mhéadaithe i gcoinne foréigean inscnebhunaithe, lena ndéantar rannpháirtíocht na mban agus na gailíní sa saol poiblí agus polaitiúil a chur chun cinn agus an rochtain atá acu ar oideachas, sláinte agus cosaint shóisialta ar ardchaighdeán a fheabhsú;
- L. de bhrí go bhfuil dul chun cinn suntasach déanta ag an gCoimisiún chun spriocanna inscne na hIonstraime um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta – an Eoraip Dhomhanda a bhaint amach;

SFI 5 a chur chun feidhme

- 1. ag meabhrú ghealltanais an Aontais i leith SFI 5 a chur chun cinn;

Ó chur chun feidhme éifeachtúil go gealltanais an Aontais

- 2. á iarraidh ar an gCoimisiún GAP IV uailmhianach a ghlacadh lena ndéantar comhionannas inscne agus cearta na mban a chur ar bhonn níos airde mar thosaíocht i ngníomhaíocht sheachtrach an Aontais le sásraí láidre faireacháin agus tuairiscithe;
- 3. á chur i bhfios go láidir go bhfuil gá le cur chuige comhordaithe cur chun feidhme ón gCoimisiún, ón tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí (SEGS) agus ó na Ballstáit, trí chur chuige Fhoireann na hEorpa;
- 4. á iarraidh go neartófaí comhpháirtíochtaí fóinteacha le heagraíochtaí áitiúla na mban agus go mbeadh sprioc chistiúcháin thiomnaithe 5 % COF ann dóibh;
- 5. á iarraidh go gcoinneofaí an sprioc lena n-éilítear go mbeadh comhionannas inscne mar chuspóir suntasach nó mar phríomhchuspóir ag 85 % de na gníomhaíochtaí seachtracha nua uile, agus go mbeadh sé mar phríomhchuspóir ag 5 % ar a laghad acu, agus go n-áiritheofaí cistiú leordhóthanach;
- 6. á iarraidh go ndéanfaí an cur chuige trí ghné lena gcuimsítear príomhshruthú inscne, gníomhaíochtaí spriocdhírithé agus idirphlé polaitiúil agus beartais a neartú tuilleadh, agus go mbeadh cur chuige ann atá bunaithe ar chearta an duine, atá freagrúil ó thaobh inscne de agus atá cuimsitheach ó thaobh míchumais de;
- 7. á iarraidh go mbeadh saineolas leormhaith maidir le hinscne agus ceannaireacht fheabhsaithe inscne-fhreagrúil ann chun tacú le cur chun feidhme;

Deireadh a chur le gach cineál foréigin inscnebhunaithe

- 8. á iarraidh go ndéanfaí gníomhaíocht chun gach cineál foréigin inscnebhunaithe a chosc agus a dhíothú agus chun saoirse ó phionós a chomhrac;

[Forbhreathnú BEI ar chomhionannas inscne agus ar chumhachtú eacnamaíoch na mban], 2024, https://www.eib.org/attachments/lucalli/20230386_gender_overview_2024_en.pdf.

9. á iarraidh go mbeadh comhar idirnáisiúnta méadaithe ann chun gáinneáil ar dhaoine agus dúshaothrú gnéasach a chomhrac;
10. á iarraidh ar an gCoimisiún agus ar SEGS aghaidh a thabhairt ar fhoréigean inscnebhunaithe arna éascú ag an teicneolaíocht;

Rochtain ar sheirbhísí cúraim sláinte a áirithiú do mhná, lena n-áirítear do shláinte ghnéis agus atáirgthe

11. á iarraidh ar AE rochtain ar sheirbhísí sláinte gnéis agus atáirgthe a éascú, béim a choinneáil ar SRHR agus cistiú leordhóthanach a áirithiú dó; á chur in iúl gur cúis bhuartha di go raibh tionchar mór ag ciorruithe cistiúcháin ar chlársceidealú SRHR;
12. á iarraidh go ndéanfaí gníomhaíochtaí chun neamhionannais idir mná agus fir a laghdú ó thaobh rochtain ar chúram sláinte ar ardchaighdeán de;
13. á iarraidh ar AE tacú le seirbhísí sláinte máithreacha atá inrochtana agus ar ardchaighdeán, agus infheistíocht a dhéanamh chun VEID a chosc agus i gcóireálacha do mhná;

Cumhachtú na mban, cearta eacnamaíocha agus sóisialta agus comhionannas a chur chun cinn

14. á iarraidh go ndéanfaí cumhachtú eacnamaíoch na mban a chur chun cinn le GAP IV agus go ndéanfaí bearta chun infhostaitheacht, fiontraíocht agus rochtain na mban ar dheiseanna eacnamaíocha a fheabhsú;
15. á iarraidh go mbeadh cur chuige cuimsitheach ann chun rochtain cailíní ar oideachas agus oiliúint ar ardchaighdeán a áirithiú;

Rannpháirtíocht agus ceannaireacht iomlán, chomhionann agus fhóinteach na mban a chur chun cinn

16. á chur in iúl gur cúis bhuartha di go bhfuil mná faoi ghannionadaíocht i gcónaí ar gach leibhéal den saol polaitiúil agus poiblí; á iarraidh go mbeadh rannpháirtíocht pholaitiúil neartaithe agus cláir spriocdhírithe ann chun a rannpháirtíocht iomlán, chomhionann agus fhóinteach a chur chun cinn;
17. á iarraidh go ndéanfaí gníomhaíocht Aontais chun spásanna sibhialta sábháilte a chur chun cinn do mhná agus d'eagraíochtaí na mban agus d'eagraíochtaí gaolmhara;

Dlús a chur le cur chun feidhme an chláir oibre maidir le mná, an tsíocháin agus an tslándáil

18. á iarraidh go ndéanfaí clár oibre WPS a chur chun feidhme go hiomlán mar fhreagairt don chomhthéacs geopholaitiúil agus slándála atá ann faoi láthair, agus go nglacfaí plean gníomhaíochta athnuaithe WPS de chuid an Aontais;
19. á chur i bhfáth go bhfuil rannchuidiú tábhachtach déanta ag mná agus ag eagraíochtaí na mban chun an tsíocháin a chur chun cinn; á iarraidh ar AE rannpháirtíocht iomlán, chomhionann agus fhóinteach na mban a chur chun cinn ag gach céim de phróisis síochána;

20. á athdhearbhú gur gá foréigean gnéasach a bhaineann le coinbhleacht a chosc agus a chomhrac;

Straitéis Global Gateway atá freagrúil ó thaobh inscne de

21. á iarraidh go ndíreofaí go háirithe ar conas comhionannas inscne a fheabhsú trí oibríochtaí Global Gateway;
22. ag spreagadh an Aontais dul i dteagmháil le hinstiúidí maoinithe forbraíochta chun cearta na mban a chomhtháthú i ngach céim ábhartha de thimthriall infheistíochta Global Gateway;

Sochaí ghlas agus dhigiteach a thógáil

23. á iarraidh go dtabharfaí tacaíocht do rannchuidiú na mban leis an talmhaíocht agus dá rannpháirtíocht sa talmhaíocht, sa ghníomhaíocht i gcoinne an athraithe aeráide agus i gcoinne chailliúint na bithéagsúlachta;
24. á iarraidh go dtabharfaí rochtain níos fearr do mhná agus do chailíní ar uirlisí agus scileanna digiteacha agus a rannpháirtíocht i réimsí na heolaíochta, na teicneolaíochta, na hinnealtóireachta agus na matamaitice a chur chun cinn;

Cearta na mban a chur chun cinn agus cúlú a chosc

25. á iarraidh go ndéanfaí bearta sonracha chun cur i gcoinne fhrithfhreagairt dhomhanda an chomhionannais inscne agus chun a áirithiú nach mbeidh aon chistí de chuid an Aontais ag dul i dtreo cuspóirí atá i gcoinne an chomhionannais inscne;

Comhpháirtíocht láidir a chruthú don chomhionannas inscne

26. á iarraidh ar AE an úsáid is fearr is féidir a bhaint as a rannpháirtíocht taidhleoireachta agus a chomhpháirtíochtaí straitéiseacha ar an leibhéal iltaobhach chun comhionannas inscne a choinneáil ar an gclár oibre polaitiúil domhanda;
27. á athdhearbhú go bhfuil idirphlé idirghlúine agus tiomantas agus rannpháirtíocht na bhfear agus na mbuachaillí don chomhionannas inscne ríthábhachtach;

o

o o

28. á threorú dá hUachtarán an rún seo a chur ar aghaidh chuig an gComhairle, chuig an gCoimisiún agus chuig Leas-Uachtarán an Choimisiúin / Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála.

RÁITEAS MÍNIÚCHÁIN

Ar fud an domhain, tá idirdhealú, foréigean, eisiámh ón gcinnteoireacht agus rochtain mhíchothrom ar chúram sláinte, oideachas, obair chuibhiúil, airgeadas agus uirlisí digiteacha os comhair na mban agus na gcailíní i gcónaí. Is measa na neamhionannais sin dóibh siúd a bhfuil cineálacha iomadúla trasnacha idirdhealaithe os a gcomhair, agus do mhná agus cailíní atá ag maireachtáil i mbochtaineacht, i gcoinbhleacht agus in easáitiú.

Tá an dul chun cinn atá déanta againn faoi bhagairt anois. Le frithfhreagairt dhomhanda i gcoinne chearta na mban, comhionannas inscne, sláinte agus seirbhísí gnéis agus atáirgthe agus cearta LADTIA, tá laghdú ag teacht ar an spás sibhialta agus lagú á dhéanamh ar chumas na ndaoine sin a chosnaíonn cearta an duine. Le ciorruithe ar chistiú domhanda, tá deireadh á chur leis na seirbhísí ar a mbíonn mná agus cailíní ag brath. Gan gníomhaíocht aontaithe luathaithe, beidh 351 mhilliún bean agus cailín fós i bhfíorbhochtaineacht faoi 2030.

Ní féidir le haon sochaí a bheith síochánta, rathúil ná athléimneach nuair a dhiúltaítear a gcearta do mhná agus do chailíní nó nuair a eisiatar ón saol poiblí iad. Is réamhchoinníoll é an comhionannas inscne don fhorbairt inbhuanaithe, don daonlathas, don chobhsaíocht agus don rathúnas comhroinnte. Ní mór don Aontas, dá bhrí sin, leanúint dá ghníomhaíocht sheachtrach a úsáid chun cearta na mban a chosaint agus chun domhan níos cothroime a chur chun cinn.

Le Plean Gníomhaíochta IV maidir le hInscne atá beartaithe, tugtar an deis an gealltanas sin a athnuachan. Tá GAP IV á ullmhú ag an gCoimisiún agus ag an Ardionadaí mar Theachtaireacht Chomhpháirteach le haghaidh 2028-2034, ag tógáil ar thaithí agus ar rath GAP III, agus glacfar go tascach é sa chéad ráithe de 2027. Ba cheart gur ionstraim pholaitiúil é sin lena gcuirtear comhionannas inscne agus cearta na mban ar fud ghníomhaíocht sheachtrach an Aontais, ní hamháin mar chleachtadh teicniúil.

1.A Freagairt athnuaite ar an neamhionannas agus ar an bhfrithfhreagairt dhomhanda

Foréigean in aghaidh ban agus cailíní a dhíothú

Tá an foréigean inscnebhunaithe ar cheann de na táscairí neamhionannais is soiléire agus is foircní i gcónaí. Is iomaí cineál a bhíonn i gceist leis: foréigean teaghlaigh agus páirtí dlúthchaidrimh, foréigean gnéasach, gáinneáil, dúshaothrú, cleachtais dhíobhálacha, ciapadh ar líne agus as líne araon. Baineann sé a saoirse, a sábháilteacht, a sláinte agus a gcumas a bheith rannpháirteach go hiomlán sa tsochaí de mhná agus de chailíní.

Is sárú ar chearta an duine é an foréigean in aghaidh na mban agus is bagairt é ar an saol daonlathach agus ar an tsábháilteacht phoiblí. Ba cheart do GAP IV tacú le cosc, le cosaint agus seirbhísí atá dírithe ar mharthanóirí, le rochtain ar cheartas, le cuntasacht agus leis an gcomhrac i gcoinne saoirse ó phionós. Ní mór dó aghaidh a thabhairt freisin ar fhoréigean ar líne agus ar mhí-úsáid an spáis dhigitigh agus na dteicneolaíochtaí digiteacha in aghaidh na mban agus na gcailíní.

Déanann coinbhleacht na dúshláin sin a ghéarú. Bíonn mná agus cailíní neamhchosanta go díreireach ar fhoréigean gnéasach a bhaineann le coinbhleacht, agus is minic a bhíonn stiogma roimh mharthanóirí agus is minic a sheachnaíonn déantóirí coire cuntasacht. In 2025, d'fhóirigh na Náisiúin Aontaithe 9,788 gcás d'fhoréigean gnéasach a bhaineann le

coinbhleacht, agus chuir siad i bhfios go láidir gur dócha go bhfuil an fíorscála níos airde toisc go bhfuil sárui thearcthuairiscithe i gcónaí.

Seirbhísí sláinte gnéis agus atáirgthe

Ní féidir mná agus cailíní a chumhachtú go hiomlán mura féidir leo neamhspleáchas a fheidhmiú ar a gcoirp agus rochtain a bheith acu ar sheirbhísí sláinte gnéis agus atáirgthe atá ar ardchaighdeán, inrochtana agus inacmhainne: baineann sé le cearta an duine, sláinte phoiblí, comhionannas agus dínit. Tá ról lárnach aige maidir le básmhaireacht máithreacha inchoiscthe a laghdú, aghaidh a thabhairt ar VEID agus ar ionfhabhtuithe gnéis-tarchurtha eile, agus a áirithiú gur féidir le mná agus cailíní cinntí eolasacha a dhéanamh faoina saol.

Tá an gealltanas sin níos práinní mar gheall ar an ngéarchéim chistiúcháin atá ann faoi láthair. Tá an baol ann go ndéanfaidh ciorruithe ar chlár sláinte máithreacha agus leanaí nuabheirthe agus ciorruithe ar sheirbhísí SRHR cúlú ar an dul chun cinn i gcomhthéacsanna leochaileacha agus daonnúla. Ní mór do GAP IV leanúint de bheith tiomanta go láidir, ó thaobh na polaitíochta agus an airgeadais de, do shláinte agus seirbhísí gnéis agus atáirgthe, do chúram sláinte máthartha, do chosc agus do chóireáil VEID, agus do sheirbhísí do mhná agus do chailíní atá thíos le géarchéim agus easáitiú.

Oideachas, cumhachtú eacnamaíoch agus rannpháirtíocht fhóinteach

Is iad rochtain ar oideachas, ar chúram sláinte agus ar obair chuibhiúil bunchlocha neamhspleáchas na mban. Mar sin féin, bíonn bacainní fós roimh mhná agus roimh chailíní maidir le hoideachas agus oiliúint ar ardchaighdeán, acmhainní talún agus táirgiúla, airgeadas, cosaint shóisialta, deiseanna forbartha fiontraíochta agus fostaíocht fhoirmiúil. Ní hamháin go bhfuil na neamhionannais sin éagórach; cuireann siad cosc ar shochaithe leas iomlán a bhaint as scileanna, smaointe agus ceannaireacht i gcás leath dá ndaonra.

Le GAP IV, ba cheart cumhachtú eacnamaíoch na mban a chur chun cinn ar fud ghníomhaíocht sheachtrach an Aontais. Ba cheart dó tacú le hobair chuibhiúil, comhdheiseanna, gnólachtaí faoi stiúir na mban, rochtain ar mhaoiniú agus ar acmhainní táirgiúla, agus obair chúraim gan íocaíocht a aithint, a laghdú agus a athdháileadh. Ní mór rochtain cailíní ar oideachas agus ar oiliúint ar ardchaighdeán a bheith lárnach i gcónaí, lena n-áirítear i gcomhthéacs na bochtaineachta, na coinbhleachta agus an easáitithe.

2. Clár chun rialtais, institiúidí agus an tsochaí shibhialta a shlógadh

Cur chun feidhme, faireachán agus cistiú

D'fhág GAP III gur colún lárnach de ghníomhaíocht sheachtrach an Aontais é an comhionannas inscne, ach bhí an cur chun feidhme míchothrom.

Bhí sprioc ag GAP III, 85 % ar a laghad de na gníomhaíochtaí seachtracha nua uile a bhfuil inscne mar chuspóir suntasach nó mar phríomhchuspóir acu, agus 5 % ar a laghad a bhfuil comhionannas inscne mar phríomhchuspóir acu; Dá bhrí sin, ní mór do GAP IV comhionannas inscne a choinneáil mar chuspóir suntasach nó mar phríomhchuspóir agus mar ghealltanas chistiúcháin chomhfhreagracha.

Mar sin féin, ní leor spriocanna amháin. Teastaíonn sonraí agus faireachán críochnúil ó GAP IV; táscairí inscne-shonracha agus atá imdhealaithe de réir inscne; tuairisciú trédhearcach ar

thorthaí; acmhainní leormhaithe; agus freagracht shoiléir ar gach leibhéal. Léiríonn taithí GAP III an fáth a bhfuil tábhacht leis sin: tá dul chun cinn déanta maidir le pleanáil ar leibhéal na tíre, ach tá socruithe maidir le tuairisciú sonraí inscne, oiliúint, ceannaireacht agus pointí fócais inscne neamhiomlán i gcónaí.

Ní comhpháirtithe cur chun feidhme amháin iad eagraíochtaí áitiúla um chearta na mban, eagraíochtaí pobail agus cosantóirí ban ar chearta an duine. Is gníomhairí don athrú iad, agus is minic a oibríonn siad ar thúslíne na freagartha daonnúla, ar chothú na síochána, ar sholáthar seirbhísí agus ar rannpháirtíocht dhaonlathach. Ba cheart do GAP IV a rannpháirtíocht fhóinteach a ráthú, ó anailís agus clársceidealú tíre go faireachán agus meastóireacht, agus ba cheart dó an spás sibhialta ina n-oibríonn siad a chosaint.

Mná, an tSíocháin agus an tSlándáil

Ní mór an clár oibre maidir le Mná, an tSíocháin agus an tSlándáil a bheith i gcroílár fhreagairt an Aontais don chomhthéacs geopholaitiúil agus slándála atá ann faoi láthair. Ní hamháin gur íospartaigh coinbhleachta iad mná; is idirghabhálaithe, cothaitheoirí síochána, ceannairí pobail agus cosantóirí chearta an duine iad. Ní féidir le próisis síochána a bheith inchreidte ná inbhuanaithe má bhíonn mná as láthair ón mbord caibidlíochta agus eisiata ó chinntí faoina bpobail féin.

Ba cheart do GAP IV, dá bhrí sin, clár oibre WPS a chomhtháthú go hiomlán san idirphlé polaitiúil, sa chlársceidealú agus sa bheartas slándála. Ba cheart dó rannpháirtíocht iomlán, chomhionann agus fhóinteach na mban a chur chun cinn ag gach céim de phróisis síochána, cosc agus cuntasacht as foréigean gnéasach a bhaineann le coinbhleacht a neartú, agus a áirithiú go mbeidh rochtain fós ag mná agus cailíní i gcoinbhleacht agus in easáitiú ar chosaint, ar oideachas, ar chúram sláinte agus ar dheiseanna eacnamaíocha.

3.A Global Gateway atá freagrúil ó thaobh inscne de agus todhchaí inbhuanaithe

Ní mór do Global Gateway a bheith ina fhíorspreagadh don chomhionannas inscne. Ní hamháin gur cheart infheistíochtaí an Aontais sa bhonneagar, san fhuinneamh, san iompar, sa tsláinte, san oideachas, sa taighde, sa digitíú agus i slabhraí luacha a mheas de réir a dtorthaí eacnamaíocha, ach ba cheart a mheas freisin i dtaobh an gcuirtear cearta, rannpháirtíocht agus rochtain na mban ar dheiseanna san áireamh leo.

Tá ról tábhachtach ag institiúidí maoinithe forbraíochta agus ag comhpháirtithe san earnáil phríobháideach, ach níor cheart go ndéanadh an infheistíocht na neamhionannais atá ann cheana a athchruthú. Le Bearna IV, ba cheart a áirithiú go ndéanfar comhionannas inscne a chomhtháthú ar fud thimthriall infheistíochta Global Gateway i gcás inarb ábhartha, lena n-áirítear ceapadh, maoiniú, cur chun feidhme, faireachán agus meastóireacht tionscadal. Ba cheart go dtacódh sé le rochtain na mban ar obair chuibhiúil, airgeadas, fiontraíocht, fuinneamh, seirbhísí cúraim agus ceannaireacht in earnálacha atá ag teacht chun cinn.

An t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach

Chun go n-éireoidh leis an aistriú glas agus leis an aistriú digiteach, ní mór dúinn a áirithiú go mbeidh mná rannpháirteach go hiomlán i múnlu na n-aistrithe sin. Bíonn tionchar díréireach ag an athrú aeráide, ag díghrádú an chomhshaoil agus ag an easáitiú ar mhná agus ar chailíní, ach is ceannairí iad freisin sa talmhaíocht, i gcosaint na bithéagsúlachta, san oiriúnú don athrú aeráide agus in athléimneacht an phobail.

Cuireann an t-aistriú digiteach deiseanna nua ar fáil, ach is féidir leis an t-eisiamh a dhoimhniú freisin. Teastaíonn rochtain chomhionann ó mhná agus ó chailíní ar uirlisí digiteacha, scileanna, oideachas agus fostaíocht san eolaíocht, sa teicneolaíocht, san innealtóireacht agus sa mhatamaitic. Ní mór iad a chosaint freisin ar mhí-úsáid ar líne, ar fhaireachas, ar idirdhealú agus ar chlaontacht inscne i dteicneolaíochtaí atá ag teacht chun cinn. Le Bearna IV, ba cheart a áirithiú go mbeidh na gnéithe glasa agus digiteacha de ghníomhaíocht sheachtrach an Aontais freagrúil ó thaobh inscne de agus bunaithe ar chearta.

Conclúid

Tá dualgas dlíthiúil agus freagracht pholaitiúil ar an Aontas Eorpach comhionannas inscne agus cearta na mban a chosaint ina ghníomhaíocht sheachtrach. Ba cheart do GAP IV cur le dul chun cinn GAP III agus ag an am céanna freagairt go macánta dá theorainneacha agus don chomhthéacs domhanda atá ag éirí níos deacra. Tá níos mó ná dearbhuithe prionsabail ag teastáil chuige sin. Tá gá le ceannaireacht pholaitiúil, cistiú leordhóthanach, cuntasacht láidir, comhpháirtíochtaí fóinteacha le heagraíochtaí áitiúla ban, agus comhionannas inscne a chomhtháthú go comhsheasmhach sa taidhleoireacht, san fhorbairt, sa chabhair dhaonnúil, sa trádáil, san infheistíocht, sa tslándáil agus sa bheartas aeráide.

Ní bhainfidh mná agus cailíní an comhionannas inscne amach leo féin. Tá freagracht ar fhir agus ar bhuachaillí, ar institiúidí poiblí, ar an tsochaí shibhialta, ar eagraíochtaí idirnáisiúnta agus ar an earnáil phríobháideach dúshlán a thabhairt do noirm, do chleachtais agus do struchtúir idirdhealaitheacha. Ní mór gurb é GAP IV gealltanas athnuaite an Aontais chun a áirithiú gur féidir le mná agus cailíní, ina n-éagsúlacht uile, maireachtáil saor ó fhoréigean, a gcearta a fheidhmiú, cinntí a mhúnlú agus a dtodhchaí féin a chinneadh.

IARSCRÍBHINN: DEARBHUITHE IONCHUIR

IARSCRÍBHINN: DEARBHÚ IONCHUIR

I gcomhréir le hAirteagal 8 d'Iarscríbhinn I a ghabhann leis na Rialacha Nós Imeachta, dearbhaíonn na rapóirtéirí go bhfuil ionchur curtha san áireamh acu ina dtuarascáil ar shaincheisteanna a bhaineann le hábhar an chomhaid a fuair siad, le linn ullmhú na dréacht-tuarascála, ó na hionadaithe leasa seo a leanas a thagann faoi raon feidhme an Chomhaontaithe Idirinstitiúidigh maidir le clár trédhearcachta sainordaitheach¹, nó ó na hionadaithe údarás poiblí tríú tíortha seo a leanas, lena n-áirítear a misin taidhleoireachta agus a n-ambasáidí:

1. Ionadaithe leasa a thagann faoi raon feidhme an Chomhaontaithe Idirinstitiúidigh maidir le clár trédhearcachta sainordaitheach
Is é CONCORD Europe - CONCORD, Cónaidhm Eorpach na nEagraíochtaí Neamhrialtasacha atá ag obair ar fhorbairt inbhuanaithe agus ar chomhar idirnáisiúnta.
Fóram Parlaiminteach na hEorpa um Chearta Gnéis agus Atáirgthe.
Líonra Eorpach Chónaidhm Idirnáisiúnta na Tuismitheoireachta Pleanáilte.
2. Ionadaithe ó údaráis phoiblí tríú tíortha, lena n-áirítear a misin taidhleoireachta agus a n-ambasáidí
Ionadaí ar bith

Is faoi fhreagracht eisiach na rapóirtéirí a dhéantar an liosta thuas a tharraingt suas.

I gcás ina sainaithnítear daoine nádúrtha ar an liosta de réir a n-ainm, a bhfeidhme nó an dá cheann, dearbhaíonn na rapóirtéirí go ndearna siad Fógra Cosanta Sonraí Pharlaimint na hEorpa Uimh. 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) a chur faoi bhráid na ndaoine nádúrtha lena mbaineann, ar fógra é lena leagtar amach na coinníollacha is infheidhme maidir le próiseáil a sonraí pearsanta agus na cearta a bhaineann leis an bpróiseáil sin.

¹ Comhaontú Idirinstitiúideach an 20 Bealtaine 2021 idir Parlaimint na hEorpa, Comhairle an Aontais Eorpaigh agus an Coimisiún Eorpach maidir le clár trédhearcachta sainordaitheach (IO L 207, 11.6.2021, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).